

Силабус навчальної дисципліни “ Культура усного і писемного мовлення другої іноземної мови (англійської)”	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізації	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська / 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - італійська / 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Освітні програми	Сучасні лінгвістичні і перекладознавчі студії та міжкультурна комунікація (іспанська / італійська / французька мова і друга іноземна мова)
Статус дисципліни	Нормативна
Мова навчання	Англійська
Семестр	I, II
Кількість кредитів ЄКТС	6
Форма підсумкового контролю	іспит
Викладач	Нагорна Світлана Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології КНЛУ.
Анотація навчальної дисципліни	Вивчення дисципліни “ Культура усного і писемного мовлення другої іноземної мови (англійської)” полягає в оволодінні іншомовними професійно орієнтованими компетентностями в межах тематики курсу відповідно до рівня С1: мовною (фонетичною, лексичною, граматичною); мовленнєвою (аудіювання, читання, говоріння, письмо); лінгвосоціокультурною; навчально-стратегічною. Після закінчення курсу студенти повинні: – застосовувати знання про систему звуків сучасної англійської мови з метою фонетично правильного оформлення мовлення в межах вивчених за програмою тем; – розпізнавати основні інтонаційні моделі сучасної англійської мови та використовувати їх в різних комунікативних ситуаціях в межах вивчених за програмою тем; – розпізнавати вивчені лексичні одиниці, їх однокореневі форми в усних та письмових текстах з тем, що вивчаються. – виконувати морфолого-синтаксичний аналіз речень; вживати лексичні одиниці, граматичні форми та структури в усному та писемному мовленні з тем, що вивчаються; – вживати мовленнєві кліше для реалізації мовленнєвого наміру відповідно до комунікативної ситуації; – вести бесіду або диспут з проблем за темами курсу; – моделювати мовленнєві ситуації з використанням вивчених лексичних одиниць та граматичних структур; – переказувати прочитаний/прослуханий текст або висловлювати своє ставлення до проблем, порушених в ньому, використовуючи вивчений лексичний і граматичний матеріал; – здійснювати інтерпретацію короткого оповідання/уривку твору у відповідності до програмних вимог, з виділенням фонографічного, морфемного, лексичного та синтаксичного рівнів актуалізації тексту, типу оповіді, стилістичного статусу тексту, його часо-просторових характеристик тощо – реферувати і коментувати англійськомовні і україномовні тексти суспільно-політичного характеру з тем, що вивчаються; – визначати і формулювати проблему/проблеми в художніх і суспільно-політичних текстах;

	– писати есе, твори, перекази, коментарі, реферування тощо з вивчених тем; – вміти виправляти власні помилки та помилки інших, допущені в усному та писемному мовленні.		
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	6 кредити ЄКТС; 180 год., у тому числі:		
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання	
	лекції	-	–
	семінарські заняття	-	–
	практичні заняття	136 год.	28
	консультації	–	–
самостійна робота	44 год.	152	
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	Успішне засвоєння матеріалу курсу можливе за умови опанування курсу із другої іноземної мови (англійської).		
Мета вивчення дисципліни	Мета - надати студентам систематизовані знання з курсу культури усного та писемного мовлення другої іноземної мови (англійської), поглибити навички англомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності (зокрема прагматичної, дискурсивної та стратегічної) для забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному та професійному середовищах. Навчальна програма дисципліни розрахована на досягнення рівня володіння мовою С1.		

Компетентності, які студент набуде в результаті вивчення дисципліни

Загальні:

- ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 6 Здатність спілкуватися іноземними мовами.
- ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 13 Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.

Фахові:

- ФК 2 Здатність розуміти та критично осмислювати еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового мовознавства, перекладознавства, педагогіки.
- ФК 4 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 5 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів
- ФК 6 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, перекладознавства, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ФК 7 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ФК 8 Здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані із забезпеченням усної та письмової комунікації та інформації шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів

іноземною та державною мовами.

ФК 9 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних/педагогічних/перекладознавчих досліджень.

ФК 10 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 11 Здатність ефективно спілкуватись іноземними мовами у загальнокультурних і професійно орієнтованих ситуаціях

ФК 12 Здатність до застосування на практиці знань про соціокультурні особливості країн, мови яких вивчаються, культурні цінності та морально-етичні норми тощо.

ФК 13 Здатність до володіння принципами професійної поведінки перекладача.

ФК 14 Здатність до застосування сучасних методів, форм та засобів навчання

Результати навчання з дисципліни

Знати лексичний та фразеологічний матеріал з тем курсу

Знати граматичні та синтаксичні правила і закономірності англійської мови

Знати лінгвокраїнознавчу інформацію

Вміти здійснювати інтерпретацію короткого англомовного уривку, з виділенням фонографічного, морфемного, лексичного та синтаксичного рівнів актуалізації тексту

Вміти виконувати морфолого-синтаксичний аналіз речень

Вміти реферувати і коментувати англомовні і україномовні тексти суспільно-політичного характеру з тем, що вивчаються

Писати есе, твори, перекази, коментарі, реферування тощо з вивчених тем

Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.

Здійснювати самостійно пошукову бібліографічну діяльність за темою курсу

Тематичний план занять

Модуль 1.

Модуль 1

Змістовий модуль 1. «Англійська мова як засіб міжнародного спілкування»

Тема 1. Англійська як міжнародна мова: причини, наслідки, перспективи.

Сучасний стан англійської мови

Тема 2. Нормандське завоювання

Тема 3. Мова і культура. Мова і суспільство

Змістовий модуль 2. «Нагальні проблеми сьогодення»

Тема 1. Корупція в Україні та світі

Тема 2. Стан сучасної демократії

Тема 3. Проблема порушенні прав людини в сучасному світі

Модуль 2

Змістовий модуль 1. «Глобалізація»

Тема 1. Глобалізація та вестернізація суспільства. Світ як «глобальне село»

Тема 2. Переваги та недоліки глобалізації

Змістовий модуль 2. «Проблеми довкілля»

Тема 1. Сучасний стан навколишнього середовища

Тема 2. Екологічні проблеми в Україні та світі

Тема 3. Чорнобильська катастрофа

Змістовий модуль 3 «Шляхи вирішення проблем довкілля»

Тема 1. Використання атомної енергії: переваги та недоліки

Тема 2. Збереження енергії. Альтернативні джерела енергії

7. Модульна контрольна робота

Система оцінювання результатів навчання

2. Система оцінювання результатів навчання студентів

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни; Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

8.1 форми та критерії оцінювання студентів:

Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі **поточного, модульного та підсумкового** семестрового контролю (іспиту). Оцінювання на іспиті здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЕКТС. Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за національною шкалою та за шкалою ЕКТС.

- **поточний контроль**

Поточний контроль успішності студентів здійснюється протягом семестру (семестрове оцінювання). Семестрове оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10^1 . Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студента

Активна участь у роботі практичного заняття як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту заняття, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	«відмінно»
Участь у роботі практичного заняття як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	«добре»
Пасивна участь у роботі практичного заняття переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	«задовільно»
Пасивна участь у роботі практичного заняття, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання.	«незадовільно»
Неявка на практичне заняття	«0»

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Проектне завдання презентовано на високому рівні; охоплено широке коло проблем; активна участь студента під час обговорення проблем, які винесено для самостійного опрацювання, виконано практичні завдання.	«відмінно»
Проект презентовано з незначними недоліками, активна участь в обговоренні питань, які винесено на самостійне опрацювання; наявний план-конспект; добре виконано практичні завдання.	«добре»
Проект презентовано зі значними недоліками, низький рівень активності під час обговорення питань, що винесені на самостійне опрацювання; загалом виконані практичні завдання.	«задовільно»
Проект презентовано зі значними недоліками, практичні завдання виконано з помилками.	«незадовільно»
Невиконання самостійного завдання	«0»

- **модульний контроль**

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання в межах годин, відведених на практичні заняття.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з дисципліни. Модульна контрольна робота оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в

¹ Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10**: $4,3 \times 10 = 43$. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«відмінно»	– 20 балів;
«добре»	– 16 балів;
«задовільно»	– 12 балів;
«незадовільно»	– 8 балів;
Неявка на МКР	– 0 балів.

Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи

Правильне виконання не менше 90% завдань. Допускається до 10 лексико-граматичних, стилістичних та орфографічних помилок, які не впливають на розуміння написаного (орфографічна помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки)	«відмінно»	20 балів
Правильне виконання не менше 75% завдань. Допускається до 25 лексико-граматичних, стилістичних та орфографічних помилок, які не впливають на розуміння написаного (орфографічна помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки)	«добре»	16 балів
Правильне виконання не менше 60% завдань. Допускається до 40 лексико-граматичних, стилістичних та орфографічних помилок, які не впливають на розуміння написаного (орфографічна помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки)	«задовільно»	12 балів
Виконання менш ніж на 60% завдань. Більше 40 лексико-граматичних, стилістичних та орфографічних помилок, які не впливають на розуміння написаного (орфографічна помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки)	«незадовільно»	8 балів
Неявка на МКР		0 балів

повне розуміння тексту; логічне викладення змісту прочитаного з доцільним використанням засобів міжфразового зв'язку; повний морфолого-синтаксичний аналіз запропонованих речень; правильне визначення мовних явищ; змістовне реферування та коментування іноземною мовою україномовного газетного тексту з актуальної суспільно-політичної, педагогічної або країнознавчої тематики з використанням засобів міжфразового зв'язку; достатньо вільне володіння навичками монологічного та діалогічного мовлення у межах програми; доцільне вживання лексичних одиниць та граматичних структур; їх різноманітність; фонетично правильне оформлення мовлення; допускається до 5 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які не впливають на розуміння висловлювання (фонетична помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки).	«відмінно»
повне розуміння тексту; логічне викладення змісту прочитаного тексту з незначним порушенням міжфразових зв'язків; правильний синтаксичний аналіз речень та морфологічний аналіз окремих мовних явищ; змістовне реферування та коментування іноземною мовою україномовного газетного тексту з актуальної суспільно-політичної, педагогічної або країнознавчої тематики з незначними порушеннями міжфразового зв'язку; добре володіння навичками монологічного та діалогічного мовлення у межах програми; незначні порушення фонетичного оформлення мовлення; в основному правильне і доцільне вживання лексичних одиниць та граматичних структур, їх різноманітність; допускається до 8 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які частково впливають на розуміння висловлювання (фонетична помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки).	«добре»
неповне розуміння тексту;	«задовільно»

• частково нелогічне викладення змісту прочитаного тексту з порушенням міжфразових зв'язків; • неповний морфолого-синтаксичний аналіз речень та невміння самостійно визначити мовні явища; • поверхове реферування та коментування іноземною мовою україномовного газетного тексту з актуальної суспільно-політичної, педагогічної або країнознавчої тематики; • частково нелогічне викладення змісту прочитаного тексту з порушенням міжфразових зв'язків; • недостатньо добре володіння навичками монологічного та діалогічного мовлення у межах програми; • частково неправильне і недоцільне вживання лексичних одиниць та граматичних структур, їх одноманітність; • часткові порушення фонетичного оформлення мовлення; • допускається до 12 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які суттєво впливають на розуміння висловлювання (фонетична помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки).	
• недостатнє розуміння тексту; • нелогічне викладення змісту прочитаного тексту з суттєвим порушенням міжфразових зв'язків; • невміння визначити мовні явища та аналізувати речення; • незадовільний рівень реферування та коментування іноземною мовою україномовного газетного тексту через низький рівень володіння іноземною мовою; • недостатнє володіння навичками монологічного та діалогічного мовлення у межах програми; • невміння вести бесіду за проблемами газетної статті; • переважно неправильне і недоцільне вживання лексичних одиниць та граматичних структур, їх одноманітність; • суттєві порушення фонетичного оформлення мовлення; • допущено більше 12 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які унеможливають розуміння висловлювання (фонетична помилка або неправильно вжитий артикль вважається половиною помилки).	«незадовільно»

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру (аудиторна та самостійна робота) і рейтингового бала за МКР.

- підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі іспиту.

Іспит

Студентам, які мають семестровий рейтинговий бал із дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою **«відмінно»**, за шкалою ЄКТС – **А**. **Підсумковий рейтинговий бал** виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Іспит відбувається в усній формі і включає два питання:

1. Бесіда за змістом уривку неадаптованого художнього тексту з висловлюванням особистої оцінки прочитаного.
2. Реферування, коментування іноземною мовою англомовної статті суспільно-політичного або країнознавчого характеру та бесіда з екзаменатором.

Максимальний бал за іспит становить **30**. Викладач оцінює відповідь студента на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

- «відмінно» – 30 балів;
- «добре» – 23 бали;
- «задовільно» – 18 балів;
- «незадовільно» – 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді студента на іспиті

Якщо навчання відбувається у дистанційному режимі, то іспит проводиться на платформі Microsoft Teams і

включає два питання:

1. Бесіда за змістом уривку неадаптованого художнього тексту з висловлюванням особистої оцінки прочитаного.
2. Реферування, коментування іноземною мовою англомовної статті суспільно-політичного або країнознавчого характеру та бесіда з екзаменатором.
Критерії оцінювання такі ж як і при офлайн іспиті.

Якщо студент на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** оцінку за іспит («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), то такому студенту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою «**зараховано**», за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

8.2 Організація оцінювання:

Поточне оцінювання у формі усного та письмового опитування проводиться з 1-го по 16-й тижні навчання.

Модульна контрольна робота – 17-й тиждень навчання.

Підсумкове оцінювання: іспит – під час екзаменаційної сесії

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	A	90 – 100
Добре	B	82 – 89
	C	75 – 81
Задовільно	D	66 – 74
	E	60 – 65
Незадовільно	FX	0 – 59

Політика курсу

Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра англійської філології і доводить до відома студентів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Рекомендована література

Основна література:

- 1) Cox K. EAP Now! English for Academic Purposes / K. Cox, D. Hill., 2011. – 287 с. – (2nd edition).
- 2) English-Ukrainian Basic Thematic Word List for Students of English as a Second Foreign Language – Київ: Видавничий центр КНЛУ, 1999. – 120 с.
- 3) Natanzon E. A. A Practical English Grammar by Correspondence / Natanzon. – Moscow: Higher School Publishing House, 1973. – 305 с.
- 4) Wilson K. Prospects Super Advanced / K. Wilson, M. Tomalin, D. Howard-Williams., 2003. – 167 с.
- 5) Шевченко Т. Є. Морфолого-синтаксичний аналіз речення: Методичні рекомендації для студентів IV-V курсів, які вивчають англійську мову як другу іноземну / Т. Є.

- Шевченко, Н. В. Москалюк. – Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2004. – 73 с.
- 6) Гороть Є., Кухарук Т., Василенко О. Практична морфологія англійського дієслова. – Навч. Посібник/ Є.І. Гороть, Е.М. Кухарук., О.В. Василенко – Луцьк, 2004. – 333с.
- 7) **Додаткова**
- 8) Bragg Melvynn The Adventute of English/ Melvynn Bragg , 2003. – 354р.
- 9) Cunningham S. Cutting Edge Advanced. Student's Book / S. Cunningham, P. Moor., 2005. – 175 с.
- 10) Chrystal David The Cambridge Encyclopedia of the English Language – USA: New York, Cambrige University Press. 2003, 499р.
- 11) Evans V. FCE Use of English / V. Evans. – Oxford: Espress Publishing, 1998. – 221 с.
- 12) Language Leader Advanced. Coursebook / [D. Cotton, D. Falvey, S. Kent та ін.], 2010. – 196 с.
- 13) Macmillan English Dictionary for advanced learners, 2010. – 1748 с.
- 14) McCarthy M. English Vocabulary in Use. Advanced. / M. McCarthy, F. O'Dell., 2002. – 315 с.
- 15) O'Driscoll J. Britain. The country and its people: an introduction for learners of English. Revised and Updated / O'Driscoll. – Oxford: Oxford University Press, 2000. – 224 с.
- 16) Perebyniss V. I. English-Ukrainian Learner's Dictionary. / V. I. Perebyniss, E. P. Rukina, S. S. Khidekel. – Київ: Вежа, 2002. – 424 с.
- 17) Каушанская В. Л. Сборник упражнений по грамматике английского языка / В. Л. Каушанская. – Москва: Просвещение, 1973. – 139 с.
- 18) Eastwood I. Oxford Practice Grammar. / I. Eastwood. – OUP, 1996
- 19) Vince M. Advanced Language Practice./ Michael Vince. – Macmillan, Heinemann, 2001.

Додаткові ресурси

- 1) Breaking News English Lessons [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: breakingenglish.com.
- 2) News. Resources for Learning English [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bbc.co.uk/learningenglish/>
- 3) Resources for English teachers [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.onestopenglish.com/>
- 4) Resources for English teachers from the British Council [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.teachingenglish.org.uk/>
- 5) Газета “The Guardian” [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.theguardian.com/international>
- 6) Газета «День» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.day.ua
- 7) Матеріали для викладачів англійської [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://englishwell.org/>